

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/45/2021
Identifikačné číslo spisu: 5020200086
Dátum vydania rozhodnutia: 02.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5020200086.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: A. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/XX-XX, XXX XX J., v konaní o podaní zo dňa 17.02.2020 „Odvolanie proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne" o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č.k. 24Sa/5/2020-30 zo dňa 12. apríla 2021, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 24Sa/5/2020-30 zo dňa 12. apríla 2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Žiline napadnutým uznesením č.k. 24Sa/5/2020-30 zo dňa 12. apríla 2021 podľa § 98 ods. 1, písm. h/ v spojení s § 59 ods. 3 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) žalobu odmietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že dňa 19.02.2020 bolo správne súdu doručené podanie žalobcu zo dňa 17.02.2020, označené ako „Odvolanie proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne“. Žalobca v podaní uviedol, že sa odvoláva proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne zo dňa 16.12.2019, číslo: 79262-2/2019-BA. Ako dôvody žaloby uviedol, že so zamestnávateľom sa dohodol, že si 02.11.2018 vezme dovolenku a ak sa nebude cítiť dobre, pôjde na PN. Zdravotný stav žalobcu sa do 05.11.2018 nezlepšil, tak šiel na PN. Po skončení PN, t.j. 20.08.2019 šiel na Úrad práce Tvrdošín, kde sa zaregistroval. Sociálna poisťovňa rozhodla o nevyplatení dávok v nezamestnanosti. Po odvolaní na Sociálnu poisťovňu, pobočka Dolný Kubín 4.6037ú2019-DK-DvN zo dňa 30.09.2019, taktiež zo Sociálnej poisťovne Bratislava 16.12.2019, číslo 79262-2/2019-BA prišla žalobcovi záporná odpoveď. Žalobca mal za to, že za 4 roky odrobil 730 dní, a tak na dávky má nárok. V súčasnosti sa stále lieči, prakticky liečbu neprerušil od 05.11.2018 k dnešnému dňu, t.j. 17.02.2020. Vznikli mu ďalšie výdaje, či

už platba liekov alebo cestovanie do OÚNZ Trstená, OÚNZ Dolný Kubín, alebo Vojenskej nemocnice Ružomberok, nemá žiadny príjem. Po ukončení PN 20.08.2019 žalobca zaslal zamestnávateľovi K-J Trans s.r.o., 029 53 Breza, ukončenie PN, ako aj potvrdenie o zdravotnom stave od MUDr. S. L., SADIF, s.r.o. Tvrdošín, Medvedzie 234. V potvrdení o zdravotnom stave sa uvádza, že žalobca nemôže vykonávať doterajšiu prácu ako šofér. Pán O. Z., konateľ spoločnosti K-J Trans, s.r.o., po doručení PN a potvrdení o zdravotnom stave, poslal žalobcovi výpoveď, ktorú obdržal 06.09.2019. Po obdržaní výpovede podal žalobca sťažnosť na Národný inšpektorát práce Košice, z dôvodu nevyplatenia dovolenky, diét a nadčasových hodín. K dnešnému dňu žalobca nedostal žiadne vyjadrenie od Národného inšpektorátu práce, ani úhradu mzdy od spoločnosti K-J Trans, s.r.o. Ako prílohy žalobca pripojil výpisy zo zdravotnej dokumentácie a potvrdenie o zdravotnom stave zo dňa 19.08.2019.

3. Podľa obsahu posúdil správny súd podanie zo dňa 17.02.2020 ako správnu žalobu v sociálnych veciach v zmysle §§ 199 a nasl. SSP. Citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 202 ods. 2 SSP, § 98 ods. 1, písm. h/ SSP, § 59 ods. 3 SSP, krajský súd uviedol, že aj napriek neformálnemu posudzovaniu žaloby fyzickej osoby dospel k záveru, že podanie zo dňa 17.02.2020 neobsahovalo povinné náležitosti správnej žaloby v zmysle § 202 ods. 1 písm. a), b), d) a g) SSP, a preto žalobcu uznesením č. k. 24Sa/5/2020-25 zo dňa 31.08.2020 vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia doplnil podanie o uvedenie náležitostí správnej žaloby a súčasne ho poučil o tom, ako je potrebné opravu a doplnenie vykonať a o tom, že v prípade, ak podanie nebude doplnené, správny súd podanie odmietne. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol nasledovné. Uznesenie č. k. 24Sa/5/2020-25 zo dňa 31.08.2020 bolo žalobcovi doručené dňa 07.09.2020. Žalobca na výzvu súdu nereagoval. Na záver o odmietnutí podania, ktoré by podľa obsahu mohlo byť návrhom na začatie konania, musia byť súčasne splnené viaceré predpoklady, t.j. výzva súdu, náležité poučenie, uplynutie ustanovenej lehoty na opravu alebo doplnenie, pasivita alebo chybný postup účastníka pri realizácii poučenia a záver o tom, že výsledkom je nemožnosť súdu pokračovať v konaní. Pokračovanie v konaní treba chápať ako možnosť súdu konať a rozhodovať bez zásadnejších prekážok (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.04.2013, sp. zn. 2 Cdo 279/2012). Krajský súd v danom prípade nedostatky a neúplnosti v náležitostiach žaloby v zmysle § 202 ods. 1 SSP považoval tak zásadného charakteru, že viedli k nemožnosti súdu efektívne konať a rozhodovať o veci samej, a preto žalobu podľa § 98 ods. 1, písm. h/ v spojení s § 59 ods. 3 SSP odmietol.

4. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak žaloba bola odmietnutá.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu proti uzneseniu krajského súdu

5. Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti v jej úvode poukázal na to, že si nemôže dovoliť advokáta. Uviedol, že vec sa týka nevyplatenia sociálnych dávok v nezamestnanosti na Úrade práce v Tvrdošine, kde bol registrovaný, majúci za to, že ak za 4 roky odrobil 730 dní, má nárok na dávky.

III.

Konanie pred kasačným súdom

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie správneho súdu je potrebné zrušiť a vec vrátiť správneho súdu na ďalšie konanie.

7. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bolo uznesenie Krajského súdu v Žiline, č.k. 24Sa/5/2020-30 zo dňa 12. apríla 2021, ktorým rozhodnutím krajský súd podľa § 98 ods. 1, písm. h/, v spojení s § 59 ods. 3 SSP žalobu žalobcu odmietol.

8. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozhodnutia správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, na ktoré poukázal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, z ktorých dôvodov ich najvyšší súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

9. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu, ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

10. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namíeta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

11. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu náležite nepostupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď k súdnemu prieskumu zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, pristupoval príliš formalisticky, ktorým postupom odňal žalobcovi právo na spravodlivý proces v rozpore s právami zaručenými v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, z ktorých dôvodov kasačný súd považoval právny záver správneho súdu o nutnosti odmietnutia žaloby za predčasný.

12. Podľa ust. § 57 ods. 1 SSP, ak tento zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie a) ktorému správne súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje

a e) podpis.

13. Podľa ust. § 59 ods. 1 SSP, ak ide o podanie vo veci samej, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, správny súd uznesením vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote podľa § 58 ods. 2.

14. Podľa ust. § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

15. Podľa ust. § 178 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

16. Podľa ust. § 181 písm. e) SSP, v správnej žalobe sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť dôvody žaloby, z ktorých musí byť zrejmé, z akých konkrétnych skutkových a právnych dôvodov žalobca považuje napadnuté výroky rozhodnutia alebo opatrenia za nezákonné (ďalej len "žalobné body").

17. Podľa ust. § 202 ods. 1, 2 SSP v správnej žalobe sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť a) označenie druhu žaloby, b) označenie žalovaného, c) označenie konania alebo veci, v ktorej sa žalobca domáha nápravy, d) deň vydania rozhodnutia a deň jeho doručenia alebo iného oznámenia žalobcovi, e) opísanie rozhodujúcich skutočností, f) označenie dôkazov, ak sa žalobca dovoľáva, g) žalobný návrh.

Správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne. Ak je žalobcom právnická osoba, správna žaloba musí obsahovať všetky náležitosti uvedené v odseku 1 a § 182 ods. 1.

18. Podľa ust. § 203 ods. 1, 2 SSP rozsah správnej žaloby fyzickej osoby a jej dôvody možno zmeniť alebo doplniť až do rozhodnutia správneho súdu.

Pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi.

19. Kasačný súd vychádzajúc z citovanej právnej úpravy a obsahu spisu krajského súdu dospel k záveru, že pokiaľ krajský súd odmietol žalobu žalobcu z dôvodu, že na výzvu súdu neodstránil vady žaloby, pre ktorý nedostatok súd nemohol konať, postupoval v konaní súdneho prieskumu formalisticky, teda postupom nesúladným so zákonom.

20. Zákonodarca v právnej úprave ustanovenej v právnej norme § 178 ods. 1 SSP upravuje žalobnú legitimáciu. Za kumulatívneho splnenia zákonných podmienok možno žalobcu považovať za žalobne legitimovaného na podanie správnej žaloby. Žalobnú legitimáciu má v zásade účastník administratívneho konania, voči ktorému bolo vydané napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým bol ukrátený na svojich právach alebo právom chránených záujmoch. Ukrátenie na subjektívnych právach spojené s vydaním žalovaného rozhodnutia je osoba, ktorá správnu žalobu podáva, preukázať svojim tvrdením v žalobe. Pravdivosť tohto tvrdenia sa následne preukáže v konaní samom. Vychádzajúc z uvedeného zákonodarca v právnej úprave ustanovenej v § 57 v spojení s § 181 a s § 202 ods. 1 SSP stanoví náležitosti správnej žaloby v sociálnych veciach. Zákonodarca súčasne v právnej úprave ustanovenej v §§ 202 a nasl. SSP stanoví, že v súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, správnu žalobu posudzuje neformálne, rozsah správnej žaloby a jej dôvody možno zmeniť alebo doplniť až do rozhodnutia správneho súdu a správny súd pri správnej žalobe v sociálnych veciach nie je viazaný žalobnými bodmi. Nemožno preto súhlasiť s argumentáciou krajského súdu, že vzhľadom na to, že žalobca v súdom stanovenej lehote neopravil a nedoplnil žalobu o chýbajúce náležitosti v zmysle § 182 v spojitosti s § 57 SSP, a to aj napriek tomu, že bol súdom na to vyzvaný uznesením č. k. 24Sa/5/2020-25 zo dňa 31.08.2020, pričom bol poučený o právnych následkoch nesplnenia uvedených povinností, a preto odmietol žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. h) SSP v spojitosti § 59 ods. 3 SSP, nakoľko v konaní pre tieto nedostatky nie je možné pokračovať.

21. Vychádzajúc z vyššie uvedeného kasačný súd konštatuje, že ak mal správny súd za to, že žaloba žalobcu nespĺňa náležitosti stanovené v právnej úprave ustanovenej v § 57 v spojení s § 181 SSP a žalobca neodstránil vady žaloby ani na výzvu a poučenie správneho súdu (ust. § 59 ods. 1 SSP), bolo povinnosťou správneho súdu zvoliť neformálny postup voči žalobcovi, a to buď ho predvolať na informatívny výsluch za účelom doplnenia žaloby a poučiť ho o možnosti zvolenia si advokáta požiadanim Centra právnej pomoci o jeho ustanovenie, alebo žalobcu písomne poučiť, aby navštívil príslušné Centrum právnej pomoci a požiadal o ustanovenie advokáta na spísanie žaloby a zastupovanie v konaní, k čomu by mu správny súd poskytol primerane dlhú lehotu. Zo žaloby, ako i z kasačnej sťažnosti žalobcu vyplýva, že žalobca je fyzickou osobou právne neznalou, a preto aj postup súdu voči žalobcovi nemôže byť prísne formalistický, ktorý neformálny postup zákonodarca v právnej úprave ustanovenej v §§ 202 a nasl. SSP súdu dovoľuje.

22. Vzhľadom na uvedené dôvody kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná, a preto napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 SSP.

23. Povinnosťou správneho súdu v ďalšom konaní bude postupom naznačeným vyššie v intenciách názoru kasačného súdu sa pokúsiť opätovne o odstránenie väd žaloby a následne vykonať súdny prieskum zákonnosti napadnutých rozhodnutí žalovaného a vo veci samej rozhodnúť. V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o trovách kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

24. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e príпустný opravný prostriedok.